

**O'ZBTKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVASIYALAR VAZIRLIGI**

**MUHAMMAD AL-XORAZMIY NOMIDAGI TOSHKENT AXBOROT
TEKNOLOGIYALARI UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

“AKT sohasida iqtisodiyot
va menejment” fakulteti dekani

M.S.Saitkamolov

2025 yil

**“MOLIYA VA MOLIYAVIY TEKNOLOGIYALAR”
FANIDAN
SILLABUS**

Kunduzgi ta'lim uchun

Bilim sohasi	300 000-	Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi	310 000-	Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi	60310500- 60611200-	Raqamli iqtisodiyot (Axborot-kommunikatsion texnologiyalari) Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari sohasida iqtisodiyot va menejment

Toshkent – 2025

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

Fan nomi:	Moliya va moliyaviy texnologiyalar
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	
Bosqich:	3
Semestr:	5
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	42
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	108
Sinov birligi miqdori:	6
Baholash shakli:	Yozma imtixon
Fan tili:	O'zbek

Kurs haqida qisqacha ma'lumot (QM)	
QMI	“Moliya va moliyaviy texnologiyalar” kursi iqtisodiyot sohasini o'rganayotgan talabalar uchun muhim va zamonaviy fanlardan biridir. Ushbu kursda talabalar moliya tizimining asosiy tushunchalari moliyaviy oqimlar, budget, soliqlar, kredit, moliyaviy institutlar va bozorlari haqida chuqur bilim oladi. Kursda, shuningdek, raqamli moliya, kriptovalyutalar, blokcheyn, fintech yechimlar, elektron to'lov tizimlari kabi zamonaviy moliyaviy texnologiyalarni o'rganish orqali talabalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida moliyaviy qarorlar qabul qilish ko'nikmalari shakllantiriladi. Ushbu bilimlar talabalarni amaliy faoliyatda, jumladan bank, sug'urta, investitsiya va davlat moliyasi sohalarida samarali ishlashga tayyorlaydi.
Kursga qo'yiladigan boshlang'ich talablar	
1.	Ushbu kurs faoliyat turlari bo'yicha ixtisoslik fanlariga kiradi va o'zining predmeti hamda o'rganish usullariga ega. Ushbu kursni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun talabalar quyidagi asosiy fanlar bo'yicha dastlabki bilimlarga ega bo'lishlari lozim: “Iqtisodiyot nazariyasi”, “Buxgalteriya hisobi”, “Bank ishi” va “Axborot texnologiyalari”. Ayniqsa, moliyaviy jarayonlar va texnologiyalarni tushinishda iqtisodiy tahlil va raqamli texnologiyalardan foydalana olish ko'nikmalari muhim ahamiyatga ega.

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

Ta'lim natijalari (TN)		
TN1	- Moliyaviy texnologiya tushunchasi va mazmuni. Moliyaviy texnologiyalar rivojlanishining bosqichlari .An'anaviy moliyaviy xizmatlar va FINTECHning birgalikda faoliyat ko'rsatishi. Moliya va bank tizimida Data Science va sun'iy intellektning o'rni <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi</i> ;	
TN2	- Moliyaviy va tartibga solish texnologiyalarining nazariy asoslari. Moliyaviy va tartibga solish texnologiyalarini huquqiy tartibga solish bosqichlari va yo'nalishlari. Turli mamlakatlarda FINTECHni huquqiy tartibga solish. Moliyaviy va tartibga solish texnologiyalarini huquqiy tartibga solish yuzasidan <i>ko'nikmalarga ega bo'lishikerak</i> .	
TN3	- Biznes- inkubatsiyaning paydo bo'lishi va rivojlanish bosqichlari. Sug'urta texnologiyalaridagi innovatsiyalar. P2P modelining fintechda ishlash texnologiyasi, Elektron pullik o'tkazmalarning ahamiyati. Elektron to'lovlarining protsessingi. Bank telekommunikatsiyalar tarmog'ini takomillashtirishdan <i>foydalana olishi</i> ;	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		soat
M1	Aktivlar bozorining tuzilishi	4
M2	Moliyaviy matematika	2
M3	Riskga neytral aktivlar bahosi	2
M4	Narxlar dinamikasi	2
M5	Noaniqlik iqtisodiyoti bo'yicha nazariyalar	4
M6	Portfel nazariyasi	2
M7	Riskga neytral modeldagi muammolar	4
M8	Aktivlar bahosi	2
M9	Optionslar va derivativlar	2
M10	Moliyaviy texnologiyalar	4
M11	Yangi to'lov tizimlari va kriptoaktivlar	2
M12	Korporatsiyaning kapital tuzilmasi	4
M13	Moliyaviy leveraj, ta'minot (kolletral) va sek'yuritizatsiya	4
M14	Davlat qarzi	2
M15	Moliyaviy tartibga solish (regulyatsiya)	2
Jami		42
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		soat
A1	Aktivlar bozorining tuzilishi	2
A2	Moliyaviy matematika	2
A3	Riskga neytral aktivlar bahosi	2
A4	Narx dinamikasi	2
A5	Noaniqlik iqtisodiyoti bo'yicha nazariyalar	2
A6	Portfel nazariyasi	2

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

A7	Riskga neytral modeldagi muammolar	2
A8	Aktivlar bahosi	2
A9	Optionslar va derivativlar	2
A10	Moliyaviy texnologiyalar	2
A11	Yangi to'lov tizimlari va kriptoaktivlar	2
A12	Korporatsiyaning kapital tuzilmasi	2
A13	Moliyaviy leveraj, ta'minot (kolleteral) va sek'yuritizatsiya	2
A14	Davlat qarzi	2
A15	Moliyaviy tartibga solish (regulyatsiya)	2
Jami		30

Mustaqil ta'lim

No	Mustaqil ishning nomi	Soati
M1.	Ma'ruza va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish	20
M2.	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	20
M3.	Mustaqil ta'lim mavzulari bo'yicha taqdimot tayyorlash	20
M4.	Amaliy mashg'ulotlar mavzulari bo'yicha vazifa	30
M5.	Masala va misollar ishlash	18
		108

Ta'lim strategiyasi

“Moliya va moliyaviy texnologiyalar” kursini o'qitish ta'limning kredit tizimi asosida ma'ruza, amaliy mashg'ulotlari, videoma'ruzalar, taqdimotlar, hamda mavzu bo'yicha vazifalar va mustaqil topshiriqlarni o'z ichiga oladi. Ma'ruza, amaliy ishlariga oid o'quv materiallarida ko'rsatilgan mavzular bo'yicha nazariy va amaliy ma'lumotlar beriladi, amaliy ishlarini bajarish va natijalarni hisoblash tartibi tushuntiriladi. Kurs bo'yicha qo'yilgan o'quv materiallari talabalar tomonidan mustaqil o'rganiladi, testlar, amaliy ishlari talabalar tomonidan individual tarzda bajariladi.

Talabalar quyidagi materiallardan foydalanish imkoniga egadirlar:

- Videoma'ruzalar;
- Elektron shakldagi ma'ruza matnlari;
- Har bir mavzuga doir prezentasiya slaydlari;
- Amaliy mashg'ulotlarga doir uslubiy ko'rsatmalar;
- Har bir dars mavzusi yuzasidan topshiriqlar va test mashqlari;
- Elektron shakldagi darsliklar va qo'llanmalar.

Nazariy mashg'ulotlar davomida, talabaga videoma'ruza orqali mavzu yuzasidan kerakli bo'lgan konsepsiyalar yetkazib beriladi. Talabalarga mavzuni yanada mustahkamlashlari uchun prezentasiyalar, darsliklar, o'quv qo'llanmalari va

boshqa o'quv-uslubiy mahsulotlardan foydalanish bo'yicha ko'rsatmalar beriladi. Talabalarning mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida, har bir mavzudan so'ng test nazorati o'tkaziladi. Talaba ushbu testlarni talab darajasida bajarsa, keyingi mavzuga o'tishga ruxsat beriladi.

Amaliy mashg'ulotlarda har bir mavzu bo'yicha masalalarni yechish bo'yicha materiallar, prezentasiyalar, ko'rsatmalar talabalarga taqdim etiladi, shuningdek, mavzuni o'zlashtirish darajasini tekshirish maqsadida topshiriqlar beriladi.

- Muammoning dolzarbliligi;
- Muammonu o'rganilganlik darajasi va adabiyotlar tahlili
- Muammoni yechish usullari;
- Xulosa.

Talabalar bilimini nazorat qilish.

Kreditlarni olish olish uchun talaba fan bo'yicha magistrantlarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyiladigan talablarni to'liq o'zlashtirganligini aks ettiruvchi oraliq nazorat va mustaqil ish shaklida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarishi, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirishi kerak bo'ladi.

Talabani nazariy va amaliy mashg'ulotlari, mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishi, shuningdek uning ushbu mashg'ulotlardagi faolligi fan o'qituvchisi tomonidan baholab boriladi. Talabani oraliq nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Baholash mezonlari

Reyting baholash turlari	%	O'tkazish vaqti
Joriy baholash:	20	
Amaliy mashg'ulotlarda faolligi, savollarga to'g'ri javob berganligi, amaliy topshiriqlarni bajarganligi uchun:	20	Semestr davomida

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

1-amaliy ish uchun: 2%		
2-amaliy ish uchun: 3%		
3-amaliy ish uchun: 3%		
4-amaliy ish uchun: 2%		
5-amaliy ish uchun: 2%		
6-amaliy ish uchun: 2%		
7-amaliy ish uchun: 2%		
8-amaliy ish uchun: 2%		
9-amaliy ish uchun: 2%		
Oraliq baholash:	30	
Oraliq nazorat yozma ish (ma'ruzachi o'qituvchi tomonidan qabul qilinadi).	9	14-hafta
Mustaqil ta'lim topshiriqlarining o'z vaqtida va sifati bajarilishi: - referat tayyorlash: 7 % - taqdimot tayyorlash va himoya qilish: 7 % - taqdimot tayyorlash va himoya qilish: 7 %	21	Semestr davomida
Yakuniy nazorat	50	16-hafta
JAMI:	100	

Asosiy adabiyotlar

1.	Солдаткин Сергей Николаевич. Современные финансовые технологии: учебное пособие / - Москва : КНОРУС, 2020.-194с.
	Bekmuradov Q.A. Sun'iy intellekt va neyron tarmoqlari. Darslik. T.: "Mahalla va oila nashriyoti", 2021.-373 bet
2.	Сюзан Чишти Янош Барберис. Финтех: Путеводитель по новейшим финансовым технологиям.Изд-во ООО "Интеллектуальная Литература", 2017
3.	Zaynidinov H.N., Xo'jaqulov T.A., Atadjanova M.P. Sun'iy intellekt.T.: "Aloqachi", 2018, 268 bet.

Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyotlar

1.	O'zbekiston Respublikasi prezidentining "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2021 17 fevral PQ-4996 qarori.
2.	O'zbekiston Respublikasi prezidentining "Raqamli iqtisodiyot va elektron hukumatni keng joriy qilish etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2020 yil 28 apreldagi PQ-4699-sonli qarori.
3.	Жиянова Н.Э. Финансовые технологии и их влияние на финансовые рынки. «Иктисодиёт ва инновацион технологиялар». Илмий электрон журнал 3.2022.-май июнь.

Elektron manbalar:

1.	www.lex.uz (O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

	bazasi)
2.	http://www.ziyonet.uz (Axborot ta'lim tarmog'i)
3.	www.tradingeconomics.com – экономические показатели.
4.	www.catback.ru – iqtisodga oid o'quv materiallari va ilmiy jurnallar.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Dastur mualliflari:	Samadova Zarrina Zafarjon qizi
E-mail:	Tursunpulatovaz@gmail.com
Tashkilot:	Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent Axborot Texnologiyalari Universiteti, "AKT sohasida iqtisodiyot" kafedrası.

Mazkur sillabus universiteti Kengashining 2025-yil 28 - 04 dagi 8/8 (470/351) son bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "AKT sohasida iqtisodiyot va menejment" fakultetining 2025-yil 28.04 dagi 10-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus "AKT sohasida iqtisodiyot" kafedrasining 2025-yil 23.04 dagi 79-sonli majlis bayoni bilan tasdiqlangan

O'quv uslubiy boshqarma boshlig'i

A.K. Ergashev

Kafedra mudiri

N.A. Iminova

Tuzuvchi:

Z.Z.Samadova

Moliya va moliyaviy texnologiyalar

Tuzuvchi: "AKT sohasida iqtisodiyot" kafedrasida _____